

УДК 621.326

Левицький В.-ст. гр. ЕКМ-51

Тернопільська академія народного господарства

МОДЕЛЮВАННЯ ФАНДРЕЙЗИГУ ДЛЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Науковий керівник: к.м.н., доцент Пасічник Р.М.

Несприятливий стан української економіки негативно позначився на фінансуванні публічних бібліотек. У бібліотечній справі дедалі ширшого розвитку набуває технологія фандрейзингу, суть якої полягає у залученні коштів від різноманітних додаткових джерел фінансування, альтернативних щодо основного державного утримання бібліотек.

В сучасній бібліотечній практиці сформувалося декілька напрямків фандрейзингової діяльності. Це додаткові платні послуги, які не гарантовані державою й котрі не належать до її основних функцій (ксерокопіювання, нічний абонемент тощо).

У зв'язку з потребою оптимізації економічного планування бібліотечного фандрейзингу постає актуальна задача пошуку оптимальних параметрів цього виду діяльності. Актуальність цієї задачі зростає, адже йдеться про збереження повноцінного функціонування закладів культури, що має визначальний вплив на розвиток суспільства. Для пошуку оптимальних параметрів бібліотечного фандрейзингу запропоновано методи імітаційного моделювання. Параметри імітаційної моделі встановлюються на основі облікові даних, які відображають доходи від різних операцій протягом попереднього часу, а також – експертних оцінок й результатів опитувань, що проводились бібліотекою серед її читачів.

В результаті цього буде розроблено концептуальну модель фандрейзингу як поєднання випадкових й детермінованих витрат, поступлень та таких же випадкових й детерміновано-колибних зовнішніх впливів, які залежать від сезонних коливань активності читачів, інших факторів. На основі цієї концептуальної моделі буде спроектовано математичну модель з використанням теорії ігор.

Для пошуку оптимальних значень параметрів фандрейзингових операцій необхідно спланувати експерименти, які б відтворювали ту чи іншу економічну закономірність окремих операцій. Наприклад – залежність величини надходжень від ціни за сервісну операцію та зручність її отримання в порівнянні з тим, як цю сервісну операцію надають сусідні установи. Імітаційна модель бібліотечного фандрейзингу має бути спроектована як інструмент, придатний для планування й проведення обчислювальних експериментів, котрі мають виявити якісні закономірності операцій фандрейзингу, а також дати кількісні оцінки відповідних економічних величин.

Крім того, беручи до уваги особливості відображення економічних явищ в імітаційних експериментах, триваючу зміну економічного стану суспільства, імітаційна модель бібліотеки з її операціями фандрейзингу має бути оснащена засобами уточнення параметрів в ході її використання, вона має залишатися відкритою для внесення вдосконалень. Для розробки моделі буде застосовано універсальну мову високого рівня з графічним діалоговим інтерфейсом управління обчислювальним експериментом.

Впровадження програми імітаційного моделювання бібліотечного фандрейзингу дозволяє знаходити оптимальні параметри тих додаткових операцій, які виконує бібліотека, що своєю чергою сприяє покращенню фінансового стану книгозбірні, поліпшує якість виконання її основних функцій, в повнішій мірі задовольняє запити читачів, а також – зменшує навантаження на державний бюджет.